

ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО
ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА, ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ
КАФЕДРА ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ І ПРИВАТНО – ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему: **«ВПЛИВ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВОЇ ФОРМИ ПІДПРИЄМСТВА
НА СИСТЕМУ МЕНЕДЖМЕНТУ»**

Здобувача ____2____ курсу _ММЮД____ групи
Освітньої програми

Менеджмент в юридичній діяльності

Спеціальності 073 Менеджмент

Галузі знань 07 Управління та адміністрування

Ступеня вищої освіти _магістра_

Безпалько Віталія Івановича

(прізвище, ім'я, по батькові)

Науковий керівник *доктор юридичних наук,*
професор Мельничук О.Ф.

(ПБ, посада, вчене звання, науковий ступінь)

Розширена шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Голова комісії _____ *Гайду Г.В.* _____

(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени комісії :*Кронівець Т.М.*

Климчук О.В.

Самборська Р.Ю.

м. Вінниця – 2023 рік

АНОТАЦІЯ

Безпалько Віталій Іванович

Тема: «Вплив організаційно-правової форми підприємства на систему менеджменту», спеціальність 073 Менеджмент.

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського,
м. Вінниця, 2023 р.

Метою кваліфікаційної роботи є висвітлення теоретичних основ організаційної та управлінської діяльності підприємства, проведення аналізу системи менеджменту господарського товариства та обґрунтування напрямів її удосконалення.

Переважаючою організаційно-правовою формою діяльності підприємств національної економіки є господарські товариства. Товариства з обмеженою відповідальністю є однією із найбільш поширених організаційно-правових форм підприємницької діяльності в Україні. Поширеність у господарській практиці товариств з обмеженою відповідальністю обумовлено, зокрема, тим, що вони є найбільш доцільною і зручною правовою формою ведення малого або середнього бізнесу одним або невеликою групою підприємців. Досліджуване підприємство ТОВ «Федорівське» характеризується лінійно-функціональною структурою управління, яка базується на розподілі повноважень та відповідальності за функціями управління. Система менеджменту ТОВ «Федорівське» забезпечує належний рівень керованості підприємства, зокрема ефективності господарської діяльності підприємства. Серед основних напрямів поліпшення системи менеджменту у товаристві доцільно виділити: вдосконалення організаційної структури підприємства, підвищення якості управлінської праці, вдосконалення системи управління у товаристві на основі формування моделі стратегічного управління.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: підприємство, менеджмент підприємства, управлінська діяльність підприємства, організаційно-правові форми підприємств, товариство з обмеженою відповідальністю. 3

ANNOTATION

Vitaly Ivanovych Bezpalko

Topic: "The influence of the organizational and legal form of the enterprise on the management system", specialty 073 Management.

Vinnytsia State Pedagogical University named after Mykhailo Kotsyubynskyi, Vinnytsia, 2023

The purpose of the qualification work is to highlight the theoretical foundations of the enterprise's organizational and management activities, to conduct an analysis of the management system of the business association and to substantiate the directions for its improvement.

The predominant organizational and legal form of activity of enterprises of the national economy are business partnerships. Limited liability companies are one of the most common organizational and legal forms of entrepreneurial activity in Ukraine. The prevalence of limited liability companies in business practice is due, in particular, to the fact that they are the most expedient and convenient legal form of running a small or medium-sized business by one or a small group of entrepreneurs. The studied enterprise "Fedorivske" LLC is characterized by a linear-functional management structure, which is based on the distribution of powers and responsibilities by management functions. The management system of "Fedorivske" LLC ensures the appropriate level of management of the company, in particular the efficiency of the company's economic activity. management.

KEY WORDS: enterprise, enterprise management, enterprise management, organizational and legal forms of enterprises, limited liability company.

ЗМІСТ	Стр.
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ.1. Організаційно-управлінський аспект діяльності підприємства.....	6
1.1. Сутнісна характеристика та генезис поняття «підприємство».....	6
1.2.Характеристика підприємства як суб'єкта господарювання: ознаки, функції, організаційно-правові форми підприємства.....	14
1.3. Система менеджменту підприємства та підходи до управління у підприємствах різних організаційно-правових форм.....	29
РОЗДІЛ 2. Система менеджменту у ТОВ «Федорівське».....	40
2.1.Нормативно-правове регулювання діяльності товариства з обмеженою відповідальністю.....	40
2.2. Економічна характеристика ТОВ «Федорівське».....	55
2.3. Характеристика організаційно - управлінської структури підприємства.....	62
2.4. Економічна ефективність менеджменту у ТОВ «Федорівське».....	67
РОЗДІЛ 3.Основні напрями вдосконалення системи менеджменту у ТОВ «Федорівське»	75
3.1. Вдосконалення організації управлінської праці та підвищення її ефективності у товаристві.....	75
3.2. Підвищення якості управлінської праці у підприємстві.....	80
3.3. Формування системи управління ТОВ «Федорівське» адекватної стратегічному розвитку підприємства.....	87
Висновки	96
Список використаних джерел.....	99
Додатки	108

ВСТУП

В умовах ринкової економіки підприємство є основною ланкою національної економіки, оскільки саме на цьому рівні створюється необхідна суспільству продукція і виявляються послуги. Підприємство як основна організаційна ланка національної економіки постійно розвивається відповідно до вимог використання досягнень науково-технічного прогресу і забезпечення на цій основі високого техніко-економічного рівня виробництва і продукції, що випускається; маневреності і мобільності, тобто спроможності в короткі терміни переключатися з виробництва одних видів виробів на інші і випускати їх в потрібних ринку кількостях; раціонального використання всіх видів ресурсів, забезпечення високої ефективності виробництва; забезпечення оптимальних умов праці і соціального розвитку колективу підприємства; екологічності всіх видів діяльності. Відповідно в умовах ринку, коли істотно змінюється і соціально-економічна роль підприємства, актуальними є дослідження підприємства зумовлює як відкритої соціально-економічної системи, важливою ланкою внутрішнього середовища якої є організаційна складова, що обумовлює зростання значення досліджень організаційних аспектів розвитку підприємств на основі ефективного використання економічних можливостей управління.

Питання розкриття сутності організаційно-правових форм, їх характеристика висвітлюють у своїх працях Велика О.Ю. [10], Матковський П.Є. [41,42], Шеленко Д.І. [79], та інші. Правовий аспект регулювання діяльності товариств з обмеженою відповідальністю відображається у працях Беляєвої Н.С. [5], Мельничук О. Ф. [43-50, 82,83], Мельничука М. О., [44-46, 49], Пипяка М. І [46,49] та інших. Управлінський аспект діяльності підприємства висвітлюється у працях Васильчак С.В. [8], Гундзі К.Я. [8], Ковальської С. Т. [30], Мартинової І. М. [30] та інших. Проте фактор часу передбачає дослідження сучасних вимог та обґрунтування нових підходів до формування ефективної системи менеджменту у підприємстві. Особливо

гострою ця потреба є для сільськогосподарських підприємств, враховуючи специфіку галузі.

Метою роботи є висвітлення теоретичних основ організаційної та управлінської діяльності підприємства, проведення аналізу системи менеджменту господарського товариства та обґрунтування напрямів її удосконалення.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів формування ефективної системи менеджменту у господарському товаристві.

Об'єктом дослідження є процес організаційно-управлінської діяльності у ТОВ «Федорівське» Жмеринського району.

Інформаційною базою для проведення дослідження стали матеріали статистичної звітності досліджуваного підприємства, літературні джерела, матеріали наукових конференцій і семінарів з питань поліпшення системи менеджменту у сільськогосподарському підприємстві. При написанні роботи була використана бухгалтерська звітність ТОВ «Федорівське» 2020-2022 рр., зокрема, форма 1 «Баланс», форма 2 «Звіт про фінансові результати», форма 50-сг «Основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств». Правове поле дослідження склали чинні законодавчі та нормативні документи, що регламентують діяльність сільськогосподарських підприємств в Україні.

Теоретичною основою роботи послуговували наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, що присвячені теоретичним і методологічним аспектам системи менеджменту підприємства.

Для досягнення поставленої мети й виконання завдань у роботі використано методи: історичний; аналізу й синтезу; діалектики; морфологічний; формалізації; фінансово-економічного та статистичного аналізу та інші.

ВИСНОВКИ

1. Визначальне місце серед суб'єктів господарювання належить підприємству. Основними ознаками підприємства є його виробничо-технічна єдність, організаційно-соціальна єдність та фінансово-економічна відособленість та самостійність. Підприємство виступає як господарюючий суб'єкт, який має права юридичної особи. Для національної економіки, як і для економіки будь-якої країни характерним є існування підприємств різних форм власності та різноманітних організаційних форм господарювання. 2. Найбільш вагомими правовими ознаками, що виокремлюють одну організаційно-правову форму від іншої, є: відповідальність учасників, вид корпоративних прав, наявність або відсутність статутного фонду, спосіб розподілу прибутків (збитків). Також організаційно-правові форми відрізняються такими параметрами, як: порядок створення, режим майна, структура, правовий статус учасників, порядок ліквідації тощо. 3. Дослідження питань ефективності системи менеджменту проводилося на матеріалах ТОВ «Федорівське». Основним видом діяльності підприємства відповідно до КВЕДу є клас 01.24 «Вирощування зерняткових і кісточкових фруктів». ТОВ «Федорівське» є лідером галузі у Вінницькій області. 4. ТОВ «Федорівське» за розмірами відноситься до малих підприємств. У користуванні ТОВ «Федорівське» у звітному році було 1157 га сільськогосподарських угідь, з яких 1023 га становить рілля, решту -134 га саду. Середньорічна чисельність працівників підприємства нараховує 85 осіб. Оснащеність господарства основними фондами за досліджувані роки зростає і у 2022 р. фондозабезпеченість підприємства становила 41937 грн. на 1 га сільськогосподарських угідь. 5. Результативність господарської діяльності ТОВ «Федорівське» за досліджуваний період зростає. Збільшення обсягів виробництва продукції у підприємстві супроводжується і поліпшенням її якості. У ТОВ «Федорівське» для контролю якості продукції введений з 2016

року облік відстеження готової продукції. У 2016 році, підприємство отримало сертифікат якості продукції GLOBAL G.A. За результатами господарської діяльності підприємства у 2022 р. отримали 69374,3 тис. грн. чистого доходу та 26 592,2 тис. грн. чистого прибутку. 6. Підприємство характеризується лінійно-функціональною структурою управління, яка базується на розподілі повноважень та відповідальності за функціями управління. Безпосередній вплив на виконавців мають лінійні керівники, які, в свою чергу, взаємодіють із функціональними підрозділами з вирішення управлінських завдань. Аналіз управлінської структури підприємства дозволяє відмітити, що у досліджуваному підприємстві діапазони відповідальності не чітко визначені для окремих керівників і спеціалістів. 7. Серед низки методів керівництва у підприємстві актуальною є потреба у застосуванні арсеналу методів, що забезпечують досягнення економічних цілей керівництва. За результатами проведених нами досліджень встановлено, що в ТОВ «Федорівське» керівниками різних рівнів використовуються поєднання демократичного та авторитарного стилів керівництва. 8. Управлінська діяльність ТОВ «Федорівське» забезпечує належний рівень керованості підприємства, зокрема ефективності господарської діяльності підприємства, окупності витрат на організацію та управління. Підприємство є платоспроможним, фінансово стійким та фінансово незалежним. 9. У 2019 р. підприємство було збитковим. І впродовж 2020-2022 рр. управлінська діяльність підприємства більше спрямована на стратегію стабілізації. Однак за сучасних умов господарювання, за яких виникають нові вимоги до функціонування локальних ринків усіх рівнів та видів, постає необхідність, щоб системи управління підприємством забезпечувала не лише відповідний рівень фінансової стабільності, конкурентоспроможності підприємства, а і його можливість розвиватися.

10. Поліпшення системи менеджменту у підприємстві передбачає вдосконалення організаційно-управлінської структури, зокрема, введення на основі реконструкції планово-облікової служби посади маркетолога, який би

98

займався дослідженням ринку, визначенням ціни на продукцію, організацією збуту та загальним керівництвом маркетингової діяльності підприємства.

11. З метою поліпшення управлінської діяльності у підприємстві доцільним є подальше вдосконалення організаційно-управлінської структури в напрямку децентралізації управління. Зокрема необхідно передбачити, щоб при проектуванні структур управління підприємством по можливості розмежовувалися стратегічні координаційні функції та оперативна діяльність управлінських працівників вищої ланки.

12. Для поліпшення організації праці керівника необхідно проводити планування часу. Формування раціонального механізму планування часу управлінського персоналу товариства доцільно здійснювати у комплексі всіх рівнів планування. Це буде сприяти покращенню усього виробничого процесу. 13. Підвищення якості управлінської праці у господарстві необхідно здійснювати на основі підвищення професійного рівня управлінців в напрямку підвищення його соціальної спрямованості, високої фахової компетентності, організаторських здібностей, високих моральних цінностей.

Серед основних напрямів підвищення якості управлінської праці є: - вдосконалення організації атестації працівників управління різних ієрархічних рівнів у підприємстві; - поліпшення умов праці (розробити паспорт робочого місця, автоматизація робочого місця); - поряд з існуючими методами управління, мають використовуватися перспективні новаторські методи та інструменти ефективного управління: коучинг, аутсорсинг кадрових процесів, метод використання гнучкого графіка роботи управлінського персоналу, масовий метод дистанційного навчання.

12. У сучасних умовах для менеджерів підприємства важливим завданням є створення якісної стратегії розвитку та успішного функціонування.

Реалізація стратегії розвитку ТОВ «Федорівське» дозволить не лише підвищити ефективність використання потенціалу підприємства, а і зможе вивести підприємство на лідируючі позиції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ареф'єва О.В., Васюткіна Н.В. Управління підприємством в теорії фірми. Інвестиції: практика та досвід 2013. № 24/2013 С.60-64
2. Балановська Т.І., Гоголя О.П., Тужик К.Л. Особливості функціонування малого підприємництва в Україні. *Інноваційна економіка: Всеукраїнський науково-виробничий журнал*. 2012. № 8(34). С. 22-31.
3. Баценко Л. М. Перспективи розвитку сучасного менеджменту через інноваційні підходи. *Економіка і суспільство* . 2018. Вип. 18. С. 258-265
4. Бедіна Л.І., Ковалевська А.В. Особливості управління малим підприємством. *Молодий вчений*. 2018. № 11. С.395-402
5. Беляєва Н.С. Компанія, корпорація, організація, підприємство, установа, фірма: законодавче обґрунтування застосування понять. *Економіка та управління підприємствами*. 2019. Вип. №3(71). С.164-172
6. Бойчик І.М *Економіка підприємства: підручник*. К.: Кондор-Видавництво, 2016. 378 с.
7. Борисов І. В. Організаційно-правові форми господарюючих суб'єктів як інструмент забезпечення підприємницької діяльності. *Право та інновації*. 2019. № 4 (28). С.27-33
8. Васильчак С.В., Гундза К.Я. Сутність і особливості стратегічного управління в сільськогосподарському виробництві. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2013. Вип. 23.17. С.163-166
9. Васюткіна Н.В. Управління сталим розвитком підприємств: теоретикометодологічний аспект: монографія К. : Ліра-К, 2014. 334с.
10. Велика О.Ю. Основні види та організаційні форми підприємств в Україні. *Економіка та управління підприємствами*. 2018. Вип.3(14). С.146-149
11. Вінтоняк Н.Д. Управління товариством з обмеженою відповідальністю на період дії воєнного стану: аналіз законодавства. *Київський часопис права*. 2022. №1. С. 67-72

12. Воронко О.С. Особливості SWOT-аналізу в управлінні підприємством *Розвиток соціально-економічних систем в геоekonomічному просторі: теорія, методологія, організація обліку та оподаткування: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. 11-12 травня 2017 р. Тернопіль: ФОП Паляниця В.А. 2017. С.57-58.*
13. Гейнц Р. М. Організаційно-правові форми юридичних осіб – суб'єктів підприємництва. Наукові вісті Галицької академії. Збірник наукових статей, 2008. № 2(14). С. 171–175.
14. Герасимчук А.А., Палеха Ю.І., Шиян О.М. Соціологія: навчальний посібник. К.:В-вр Європейського університету. 2004. 246 с.
15. Германюк Н.В. Особливість та авторитет керівника як важливий чинник ефективності управлінської діяльності. *Економіка.Фінанси. Менеджмент*. 2017. № 5 (21). С.61-70
16. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 №436-IV, редакція 03.09.2023. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
17. Господарський процесуальний кодекс України. Закон України від 6 листопада 1991 року № 1798-XII. Редакція від 04.11.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>
18. Гріфін Р., Яцура В. Основи менеджменту: підручник. Львів: БаК, 2001. 624 с.
19. Данілова Є.І. Взаємозв'язок стратегічного та оперативного управління в системі управління компанією. *Економіка. Соціологія. Менеджмент*. 2019. № 4. С. 24–27
20. Жорнокуй Ю. М., Сліпченко С.О. Підстави виникнення, зміни та припинення корпоративних правовідносин. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2020. Т. 27, № 1. С. 163-187.
21. Захарчин Г.М. Основи підприємництва: Навчальний посібник. К.: Знання, 2013. 407с.
22. Захарчин Г.М., Ситник Й.С.Економіка та управління знаннями: навч. посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки. 2022. 244 с.

23. Калюжна Н.Г. Потенціал системи управління підприємством: методологія, оцінювання та моделювання : монографія. Луганськ : СПД Рєзніков, 2013. 548 с.
24. Карпюк Г.І. Основи підприємництва: Навчальний посібник для здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти 2021. URL:<https://mon.gov.ua/storage/app/media/pto/2021/04/19/Osnovy%20pidpryyemnytstva.pdf>
25. Кібук Т.М. Визначення алгоритму управління стратегічним потенціалом підприємства. Глобальні та національні проблеми економіки. 2015. Вип.5. С.415-419
26. Кіщак І. Т., Хомутовська І. І., Саваріна І. П. Теоретичні засади вибору організаційно-правової форми господарювання в Україні. Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics». 2021. №25 С. 79-85 URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/issue/25-2021/kischak.pdf>
27. Кіщак І., Слюсаренко А. Теоретико-методологічні підходи до формування організаційно-економічного механізму управління підприємством. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського*. Серія: Економічні науки. 2019. С. 49-56
28. Класифікація організаційно-правових форм господарювання. Державний класифікатор України. Наказ Держспоживстандарту України від 28 травня 2004 р. № 97, зі змінами внесеними наказами Держспоживстандарту України від 30.05.2005 № 133, від 05.11.2007 № 297 від 27.04.2009 № 167, наказами Мінекономрозвитку України від 19.06.2015 № 615, від 23.02.2017 № 260 та від 23.11.2018 № 1749, Мінекономіки від 23.02.2021 №369. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0097609-04>
29. Коваль І. Ф., Щербакова Н.В. Щодо застосування поняття «організаційно-правова форма» в Господарському кодексі України. Форум права. 2015. № 3. С. 107–112.
30. Ковальська С. Т., Мартинова І. М. Застосування сучасних моделей управління. *Економіка, менеджмент, фінанси: теоретичні та практичні*

аспекти розвитку: матеріали науково-практичної конференції (м. Київ, 13-14 березня 2020 р.). Київ : Аналітичний центр «Нова економіка», 2020. Ч. 2. С. 126-129.

31. Колосов Р. В. Підстави виникнення, зміни та припинення корпоративних прав: особливості правового регулювання. *Правовий часопис Донбасу*. 2020. № 3. С. 96-102.

32. Короленко С. Коучинг як інноваційний інструмент ефективного управління персоналом. *Економіка. Управління. Інновації*. 2013. № 1. С. 53–60.

33. Костюк О. Інноваційні інструменти управління персоналом. Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. Економічні науки. 2013. Вип. 1 (6). Т. 1. С. 143–147.

34. Котовська І. Коучинг як новий метод управління персоналом. *Соціально-економічні проблеми і держава*. 2016. Вип. 1 (14). С. 178-184.

35. Кретова А.Ю. Характерні ознаки підприємства як соціальноекономічного феномену URL:<http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/64812/23-Kretova>.

36. Кустріч Л.О. Стратегічне управління ресурсним потенціалом аграрних підприємств: теорія, методологія, практика: монографія. Умань. 2018. 417 с.

37. Лісун Я. В., Хлістунова Н.В. Формування системи управління стратегічною гнучкістю підприємств. *Актуальні проблеми економіки*. 2015. № 8. С. 170-176.

38. Лойко В.В., Макаровська Т.П. Економіка підприємства: навч. посібн. К.: КНУТД, 2015. 267 с.

39. Лопатинський Ю.М., Ушкаленко І.М. Варіантність факторів розвитку аграрного сектору національної економіки. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2019. № 3 (43). С.17-27

40. Лотиш О.Я. Економічні теорії фірми: сучасні підходи та аналіз. Соціальноекономічні координати розвитку підприємницької діяльності.

Колективна монографія за ред. д.е.н., проф. О.О. Непочатенко. Умань: СПД «Сочінський», 2014. Ч.1 С. 9-20.

41. Матковський П.Є. Види, об'єкти та організаційно-правові форми господарювання сільськогосподарських підприємств. Національна економіка: Інтелект ХХІ. 2018. №6. С.81-85

42. Матковський П.Є. Організаційно-правові форми сільськогосподарських підприємств: переваги та недоліки в умовах модернізації економіки. *Причорноморські економічні студії: Економіка та управління підприємствами*. 2019. Вип.38-1. С.119-123

43. Мельничук О. Ф. Медіація в адміністративному судочинстві: європейський досвід для України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2022. №72. С.75-80 (категорія Б).

44. Мельничук О. Ф. Мельничук М. О. Поняття та зміст корпоративного договору. Scientific letters of academic society of Michal Baludansky. Volume 8, No. 4/2020. 8-11.

45. Мельничук О. Ф. Мельничук М. О., Павліченко І. М. Правове регулювання та особливості застосування дистанційної роботи в умовах воєнного стану. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2022. Серія Право. Випуск 70. С. 242-247.

46. Мельничук О. Ф. Мельничук М. О., Пипяк М. І. Адаптація правового регулювання управління державними підприємствами до кращих світових стандартів. *Журнал східноєвропейського права*. 2019. №70. С. 47-58.

47. Мельничук О. Ф. Форми реалізації права на працю в сільському господарстві. *Право і суспільство*. 2019. №5. С. 156-162.

48. Мельничук О. Ф., Саліхов О. О. Правове регулювання медіації у публічному управлінні. *Публічне управління і право: історія, теорія, практика*. Вінниця, 2022. Вип. 2. С. 5-10.

49. Мельничук О.Ф., Мельничук М.О., Пипяк М.І. Право працівника на гідність: міжнародний і європейський досвід для України. *Електронне*

наукове фахове видання «Порівняльно-аналітичне право». 2019. №4. С. 193-196. (категорія Б).

50. Мельничук О.Ф., Саліхов О.О. Впровадження медіації для потреб органів публічної влади. *Актуальні питання у сучасній науці*. Серія «Право». 2023. №9 (15). С. 476-486 (категорія Б).

51. Міненко М. А. Сучасні підходи до побудови ефективної системи адміністративного менеджменту підприємства. *Економіка і держава*. 2012. № 12. С. 4-7.

52. Оверко Г., Ватраль М. Управління товариством з обмеженою відповідальністю. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. №2. С.31-35

53. Павлик П. В. Мотивація працівників в забезпеченні ефективного управління сільськогосподарськими підприємствами. *Економіка АПК*. 2016. № 4. С. 85

54. Пащенко О.П. Ефективність менеджменту: основний зміст та особливості оцінки. Глобальні та національні проблеми економіки. *Вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського*. 2015. Вип.7. С.443-448

55. Пащенко О.П., Васьківський О.П., Куліш Н. Теоретичні аспекти оцінки ефективності менеджменту підприємства. *Приазовський економічний вісник*. 2020. Вип.1 (18). С.119-125

56. Перфілова О.Є. Проблеми та особливості впровадження SWOT-аналізу в практику стратегічного управління вітчизняних підприємств. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія: Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. 2008. № 624. С. 77–84.

57. «Приватні підприємства: які переваги і недоліки та як зареєструвати?»
URL:<https://www.pravoconsult.com.ua/perevagi-ta-nedoliki-privatnogopidpriyemstva-yak-jogo-zareyestrivati/>

58. Пояснювальна записка до проєкту Закону України «Про внесення змін до Господарського кодексу України щодо усунення правових колізій у вимогах

до статуту товариств з обмеженою та додатковою відповідальністю» URL:
<https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/104402>

59. Про акціонерні товариства Закон України від 27 липня 2022 року № 2465-IX. Редакція 01.01.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#n1995>

60. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Закон України від 16 липня 1999 року № 996-XIV. Редакція від 10.08.2022. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

61. Про господарські товариства. Закон України від 19.09.1991 р. № 1576-XII. Редакція від 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>

62. Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень. Закон України від 18 листопада 2003 року № 1255-IV. Редакція від 01.01.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1255-15>

63. Про міжнародне приватне право. Закон України від 23 червня 2005 року № 2709-IV. Редакція від 23.12.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15#Text>

64. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю. Закон України від 6 лютого 2018 року № 2275-VIII. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19>

65. Прохоровська С. А. Компетентісний підхід в управлінні персоналом. *Регіональні аспекти розвитку продуктивних сил України*. Тернопіль.: Економічна думка, 2018. С.86- 90.

66. Пучкова С. Інновації у практиці управління персоналом на сучасних підприємствах. *Вісник соціально-економічних досліджень*: зб. наук. пр. / ред. М. Зверяков. Вип. 34. О, 2008. С. 140–147.

67. Редьква О. З., Галушак О. Я. Комплекс показників оцінювання ефективності системи управління персоналом підприємств. *Вісник Хмельницького національного університету*, 2012. № 3. Т. 1. С. 73-80.

68. Рогач С.М., Суліма Н.М., Степасюк Л.М. та ін. *Економіка підприємства: Навчальний посібник*. 2-ге вид. К. : «ЦП «КОМПРИНТ»». 2018. 392 с.

69. Россоха В.В., Пронько Л.М. Агроенергетичний потенціал землі в контексті екологічної безпеки. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2016. № 10 (14). С.37-48
70. Свірідова С.С., Толстова С.А. Сучасні інструменти стратегічного управління сільськогосподарськими підприємствами. *Економіка: реалії часу. Науковий журнал*. 2017. № 2 (30). С. 109-116.
71. Статистичний щорічник України 2021. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
72. Ушкаренко Ю.В., Грек В.І. Кооператив як найвища організаційна форма кооперації. *Наукові праці: Економіка*. 2011. № 39. С.106-110
73. Федоренко В. Г. Менеджмент: підручник. 3-тє вид., переробл. і доповн. К, 2015. 492 с.
74. Ходаківський В. М. Аналіз середовища функціонування сільськогосподарських підприємств в контексті їх економічної ефективності. *Агросвіт*. 2017. № 3. С. 3-9.
75. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 №435-IV, редакція 05.10.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
76. Шастун С.В. Сутність та особливості стратегії розвитку підприємств. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки*. 2017. Вип.24 Частина 1. С.161 -165
77. Шацька З. Я. Характеристика та основні моделі побудови системи стратегічного управління на вітчизняних підприємствах. *Ефективна економіка*. 2013. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2582>
78. Швиданенко Г.О. та інші. Економіка підприємств: підручник. 4-те вид., переробл. і доп. К.: КНЕУ, 2009. 816 с.
79. Шеленко Д.І. Економічна сутність організаційно-правових+ форм сільськогосподарських підприємств. *Економіка і суспільство*. 2018. Вип. № 14 С.569-573

80. Ярмоленко Я. Стан та тенденції розвитку аграрного виробництва . *Дослідження економіки АПК Вісник АПСВТ*. 2017. №4. С. 47-58 URL: www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Visnyk_4_2017-47-58.pdf
81. Яцух О.О. Сутність та зміст фінансового забезпечення діяльності сільськогосподарської підприємств. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2018. № 10 (38). С.133-145
82. Viktor Ladychenko, Olha Melnychuk, Liudmyla Golovko, Oksana Burmak. Waste Management at the Local Level in the EU and Ukraine. *European Journal of Sustainable Development*. 2020, 9, 1, 329-338.
83. Olha F. Melnychuk, Oleh A. Melnychuk, Anna S. Polishchuk, Andrii M. Ishchuk. Transformation Of Legal Regulation Of Labor in Ukraine In The Context Of The Experience Of Foreign Countries Under Covid-19 Conditions. *ECS Transactions*. 2022. Volume 107. Number 1. Pp.18215-18226